

OBČINSKE INŠPEKCIJE

Inšpekcijska služba je posebna funkcija državne uprave. Organi državne uprave nadzirajo z inšpekcijami ustanove, gospodarske in druge organizacije in državljanje, če se ravna po predpisih.

Z novimi predpisi o pristojnosti občinskega in okrajnega ljudskega odbora, ki so bili uveljavljeni konec leta, so bili v pristojnost občinskih ljudskih odborov razen inšpekcijskih zadev, ki so bile že v poprejšnjih predpisih v njihovi pristojnosti, prenesene vse inšpekcijske zadeve, za katere so bili do uveljavitve novega predpisa pristojni okrajni organi. V pristojnost občinskih organov so prešle vse inšpekcijske zadeve na področju varstva rastlin, prometa s semenskim blagom, proizvodnje in prometa z vinom, finančne, tržne, sanitarne, veterinarske, gradbene inšpekcije in inšpekcija dela. Glede šolske inšpekcije so občinski organi dobili pravico samo na splošno nadzorstvo v šolah obveznega splošnega izobraževanja v predšolskih in izvenšolskih ustanovah. To pomeni, da kontrolirajo občinski organi, koliko se navedene ustanove ravna po splošnih predpisih, ki regulirajo delo in dejavnost šol in drugih ustanov. Stokovno pedagoško nadzorstvo nad delovanjem teh šol, razen visokih šol in univerz, je ostalo okrajnim organom.

Opravljanje inšpekcijskih zadev lahko občina organizira na tri načine: z nastavitvijo svojega inšpektorja (ali s pooblastitvijo posameznih strokovnih uslužbencev v ustanovah in drugje za opravljanje inšpekcijskih zadev), z organiziranjem skupnih inšpekcij za več občin ali s pooblastitvijo okrajnih inšpekcij, da opravljajo zadeve, za katere so pristojni občinski organi.

Občinski ljudski odbori so po zakonu dolžni, da se za enega izmed teh načinov odločijo najkasneje do 1. februarja leta 1958 in morajo o tem obvestiti okrajni ljudski odbor.

Finančna inšpekcija kontrolira finančno poslovanje gospodarskih in drugih organizacij, bank in ustanov s samostojnim finansiranjem. Finančna inšpekcija kontrolira razen tega tudi proračunsko poslovanje pri državnih organih in ustanovah. Pri opravljanju kontrole je finančna inšpekcija upravičena pregledati knjige, evidence, dokumente in kontrolirati obračun. Če ugotovi finančna inšpekcija med pregledovanjem nepravilnosti, lahko ali neposredno stori ukrepe, da se te nepravilnosti odpravijo, ali pa lahko obvesti pristojni organ (državni organ, tožilstvo in druge) zaradi pokrenitve ustreznih ukrepov.

Tržna inšpekcija kontrolira izvršitev vseh predpisov in ukrepov, s katerimi reguliramo tržišče, promet blaga in opravljanje uslug (obrninih in drugih). Tržna inšpekcija kontrolira prav tako tudi izvrševanje predpisov o jugoslovanskih standardih, predpisov o kakovosti in proizvodnih specifikacijah, predpisov o proizvodnih in trgovskih žigih in drugih predpisov, s katerimi se ugotavlja la-

stnost blaga in način pakiranja v prometu. Med opravljanjem pregleda lahko tržni inšpektor ukaže, naj se ugotovljene nepravilnosti odpravijo ali pa lahko stori druge ukrepe, ki jih določajo predpisi. Tržni inšpektor lahko vodi tudi upravno kazenski postopek in izreče denarne kazni za tiste prekrške, za katere je to s posebnimi predpisi določeno.

Sanitarna inšpekcija nadzira državljanje, ustanove in organizacije, ali se ravna po sanitarnih predpisih in izvajajo sanitarne ukrepe (sanitarno nadzorstvo). Sanitarni inšpektorji pregledujejo živilske potreščine in surovine za proizvodnjo živil, sanitarne razmere v delovnih in drugih prostorih, vode in naprave za preskrbo z vodo itd. Pri opravljanju inšpekcijskih zadev je občinski sanitarni inšpektor pooblaščen, da ukaže odstranitev sanitarnih pomanjkljivosti, da prepove uporabo poslovnih prostorov in sredstev javnega prometa, da ukaže izvajanje sanitarno tehničnih ukrepov za uničenje povzročiteljev okužb, da ukaže izvajanje manjših asanacij itd.

Veterinarska inšpekcija nadzira proizvodnjo in promet z živino, mesom in živilskimi proizvodi. Veterinarska inšpekcija opravlja nadzorstvo tudi na živalskih trgih, sejnih in razstavah. Obvezno je treba veterinarsko pregledati vso živino, ki je namenjena za zakol, meso, mesne izdelke in vsa živila živalskega izvora, ki so namenjena potrošnji. Pri opravljanju nadzorstva je veterinarski inšpektor upravičen pregledati poslovne knjige in dokumente, ki omogočajo vpogled v poslovanje gospodarske organizacije, kontrolira delo gospodarskih organizacij, kmetijskih gospodarstev, in posameznikov glede izvajanja predpisov o varstvu živine pred kužnimi boleznimi. Veterinarski inšpektor pregleduje razen tega živino, živilorejske proizvode in surovine. Pri opravljanju inšpektorskega nadzorstva lahko veterinarski inšpektor uveljavi odloke o ukrepih za varstvo živine, ki se nanašajo na posamezne pravne in fizične osebe, izda spričevala o zdravstvenem stanju živine in lahko s pismenimi odloki ukaže odstranitev ugotovljenih nepravilnosti. Veterinarski inšpektor lahko stori tudi druge ukrepe, za katere je po predpisih pooblaščen.

Inšpekcija dela nadzira izvrševanje vseh predpisov in ukrepov o ureditvi delovnih razmerij in delovnih pogojev kakor tudi predpisov o varstvu oseb v delovnem razmerju. Razen opravljanja nadzorstva v gospodarskih in drugih organizacijah glede ravnanja po predpisih o delovnem razmerju raziskuje inšpekcija dela tudi vzroke v primeru nepričakovanih prekinitev dela, razlikuje na kraju samem vzroke in okoliščine smrtnih primerov in hujših primerov nesreč pri delu, posreduje v delovnih sporih in drugo. Inšpektor dela lahko ukaže in predlaga ukrepe za odpravo in preprečevanje nesrečnih primerov. Razen tega lahko izda tudi pismen odlok, s katerim

ukaže odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Inšpektor dela lahko določi tudi roke, v katerih je treba ugotovljene pomanjkljivosti odpraviti. Pri opravljanju nadzorstva je inšpekcija dela upravičena pregledati vse dokumente kakor tudi izvršiti kontrolo nad prostori, (higiensko tehnično varstvo) in delovnih naprav.

Gradbena inšpekcija nadzira izvajanje del na gradbenih objektih. Preverja, ali je bilo za izvajanje gradbenega objekta izdano gradbeno dovoljenje, kontrolira, ali se gradbeni objekt gradi po odobrenem načrtu, kontrolira, ali je izvajalec storil ukrepe za zagotovitev varnosti delavcev, gradbenega objekta, sosednjega objekta in prometa, ter preverja, ali material za graditev in opravljanje dela ustreza tehničnim navodilom in standardu. Med opravljanjem inšpekcije je gradbeni inšpektor upravičen pregledati vso tehnično dokumentacijo in izvršiti pregled gradbenega materiala ter gradbenih del. Gradbeni inšpektor lahko s svojim odlokom ukaže odpravo ugotovljenih nepravilnosti, ustavitev gradbenih del ali uveljavi odlok o porušenju gradbenega objekta, kolikor preti neposredna nevarnost za življenje ljudi ali za sosedne objekte.

Vinarska inšpekcija nadzira izvajanje predpisov o proizvodnji in prometu z vinom ter izdelki iz grozdja in vina po državljanih, ustanovah, gospodarskih in drugih organizacijah. Pri opravljanju nadzorstva kontrolira vinarski inšpektor proizvodnjo, predelavo in promet z vinom ter promet in uporabo sredstev in materialov za proizvodnjo in predelavo grozdja ter vina in njihovih izdelkov. Vinarska inšpekcija kontrolira tudi proizvodnjo in promet z drugimi alkoholnimi pijačami, kolikor je to določeno s posebnimi predpisi. Pri opravljanju vinarske inšpekcije je inšpektor upravičen pregledati objekte in poslovne prostore ter poslovne knjige in dokumente v organizacijah in ustanovah, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in predelavo grozdja in vina. Vinarski inšpektor je upravičen izdajati odloke o začasni ali trajni prepovedi izročanja posameznih vrst in količin vina ali katere druge alkoholne pijače v promet.

Inšpekcija za varstvo rastlin kontrolira izvrševanje ukrepov ter nadzira promet z rastlinami in sredstvi za varstvo rastlin ter v ta namen pregleduje sadovnjake, vinograde in drugo kakor tudi poslovne knjige in dokumente gospodarskih organizacij, državnih organov in ustanov glede izvajanja predpisov v varstvu rastlin. Inšpektor za varstvo rastlin izdaja tudi spričevala o zdravstvenem stanju pošiljke rastlin, ki se odpošlje z okuženega področja. Inšpektor lahko s odlokom ukaže, da se odtegne iz prometa posamezne količine kakšnega sredstva za varstvo rastlin ali da s pismenim odlokom ukaže odpravo ugotovljene nepravilnosti.

Inšpekcijo na področju prometa s kmetijskim semenskim blagom opravljajo inšpekcijski organi na področju kmetijstva, glede gozdarskega semenskega blaga pa organi, ki opravljajo inšpekcijsko službo v gozdarstvu.

Inšpekcijske zadeve na področju gozdarstva se prenesejo v pristojnost občinskih organov z republiškimi predpisi o pristojnosti.

A. Jovanović